

Mikael Liimatainen, gymnasist från Kouvola.

Hårt arbete med språkinlärning dag ut och dag in

« Mikael Liimatainen »

Året var någonstans mellan 2012 och 2014. Det var dags att välja en bänkbok för förmodligen första gången i lågstadiet. Tyvärr minns jag inte exakt när detta försiggick, men det jag dock klart kommer ihåg är reaktionen som min bänkbok åstadkom hos några kompisar och framför allt hos läraren, som blev inte minst förvånad över mitt bokval.

Boken jag hade tagit med mig var nämligen en finsk-thailändsk ordbok avsedd för turister. Läraren hade ju uppmanat oss att låna en intresseväckande bok – och det var ordboken tydligen. Efter ett tag ombads jag naturligtvis att byta bänkbok. Än idag glömmar jag dock aldrig bort hur jag, en 18-årig gymnasist från Kouvola, redan som ungt barn brann för språk. Ordboken är en av de första dörrarna till språkens värld jag öppnat.

Barndom

För läsarens besvikelse måste jag visserligen medge att jag aldrig lärde mig mycket thailändska; jag kunde bara några enskilda fraser och uttryck. Dessa har jag använt när jag och min familj har nästan årligen rest till Thailand ända sedan jag var två år gammal. Tröskeln att klara av det thailändska alfabetet och grunderna i thailändsk grammatik var oöverkomlig för en lågstadielev och hans självstudier. De baserades på böcker som inte ens var skrivna på finska – mitt modersmål. Därför tappade jag lite senare bort all kunskap i thai. Trots detta har resandet varit en anmärkningsvärd anledning till att jag börjat studera språk.

Under de sista åren i den ljusgula träskolan där jag dag ut och dag in tillbringade lågstadiet förstärktes mitt intresse för språk ytterligare: jag började kinesiskan vid Kouvola medborgarinstitut och fortsatte med dessa studier cirka två år. Då insåg jag att man kan använda sig av internet för att lära sig språk. Det är gratis, lätt och man hittar en mängd olika resurser, tyckte jag. Nuförtiden håller jag också fast vid den principen att man förvisso ska dra nytta av kostnadsfria material på nätet, speciellt för att exponera sig för språk.

Vid sidan om kinesiska lärde jag mig lite japanska och började gradvis intressera mig för flera språk, såsom tyska och portugisiska. Samtidigt fick min kärlek till det språk som jag numera behärskar bäst till sin upprinnelse: jag blev nämligen förtjust i det svenska språket precis innan jag deltog i första lektionen i det andra inhemska språket i årskurs 6. De faktorer som slutligen framkallade förälskelsen är att jag hade ett relativt nyfött intresse för språk, att jag fick veta om min svenska syssling och att jag alltid har haft härliga lärare i svenska. Och nej, det sista påstår jag inte för att ni, kära läsare, är svensklärare, utan för att de lärare jag haft har hela tiden uppmuntrat mig att växa till på mitt sätt.

Ett exempel på detta är när jag ägnade mig åt ett projekt om svenska dialekter i stället för att följa samma takt som mina klasskamrater. Att jag har kunnat byta till lång lärokurs i början av gymnasiet och att jag ändå anser den vara för lätt är inte bara tack vare mina lärare, utan också tack vare mig själv.

Hur jag lär mig språk

Jag blir ibland beundrande tillfrågad hur jag har lärt mig så många språk och lyckats vara så effektiv. Att besvara första frågan är enkelt: Lämna man ingen möda ospard kan man nå resultat snabbt. Det krävs naturligen också inre motivation: genom att vara väldigt intresserad av språk har jag lärt mig – antingen bara på egen hand eller därtill med hjälp av en lärare – svenska, engelska, norska, nederländska, spanska och estniska så att jag åtminstone vid någon tidpunkt innehaft en nivå som motsvarar B1 på GERS-skalan.

Varje språk är i sig en dörr till en hel ny värld – det vet ju gemene man. Det jag har lagt märke till bland medstudenter är att vissa emellertid inte lär inse att språk är inte bara dörrar till andra kulturer utan också till andra språk – tack vare att språk är besläktade. Detta är nämligen det skälet till att jag har fort kunnat lära mig många olika språk: Kunskaper i både svenska och engelska har låtit mig gena när jag har lärt mig andra språk. Exempelvis har de hjälpt mig att snabbt komma i gång med norska, att kunna läsa Dostojevskij på danska utan större svårigheter, samt att deducera betydelsen av många nederländska ord. Detsamma gäller förstås i viss mån också med romanska och uraliska språk. Trots detta krävs det aktiv inlärning för att själv kunna producera språket.

Att svara på frågan om hur jag förmått lära mig alla dessa språk är i sin tur en mer krävande uppgift eftersom det förekommer variation i de sätt hur jag lär mig ett språk. Det beror på språket i frågan och tillgängliga resurser. Svenskan torde vara ett utmärkt exempel på mitt tillvägagångssätt för att lära mig ett språk: den bemästrar jag ju relativt väl.

När jag tog mig an ärans och hjältarnas språk lade jag särskilt vikt vid uttalet och talat språk från första början. Det har bidragit till att jag ibland förefaller vara stockholmare eller ha bott där. Ingetdera stämmer; min metod har helt enkelt varit att lyssna otaliga timmar på talad eller sjungen svenska och försöka härma ljuden med munnen som en papegoja. Uttalet har därutöver förstås

hjälp med hörförståelsen, som i sin tur underlättat infångandet av nya ord och grammatiska konstruktioner från autentiskt tal. Själva stockholmsuttalet har kommit till helt av en slump, men det bevisar ändå hur betydelsefullt det är att inte frånse uttalsvinkeln. När det gäller att utvidga sitt ordförråd eller att lära sig grammatik, lönar det sig helt enkelt att läsa mycket och memorera grammatikreglerna. Det gör man på varsitt sätt. Att kunna uttala och förstå talat språk anser jag därmed vara av ytterst vikt då man lär sig ett språk: språkets primära form är ju till slut dess talade form. Utan tvekan bör man dock inte bortse från skriftligt språk.

*”Varje språk
är i sig en dörr
till en helt ny
värld.”*

Vilka språk jag kan och vad har belöningen varit

För tillfället pratar jag flytande finska, svenska, engelska, estniska och spanska. Jag kunde också återhämta min lite rostiga nederländska och norska för att återigen kunna de flytande. Därutöver behärskar jag ganska bra italienska, katalanska, franska och latin. Dessutom har jag grundläggande kunskaper i ukrainska, lettiska och portugisiska samt isländska. Många dörrar står öppna, men ändå har det varit krävande att ta tag i alla dessa språks handtag och inte lämna dörrarna på glänt.

Mödan har lyckligtvis i alla fall belönats: litteratur på olika språk och venskaper jag har haft med olika människor har gett mig oförglömliga upplevelser. Språkkunskaper har också varit till fördel när jag varit på resande fot: Sommaren 2022, då min syster gick på Harry Styles konsert i Stockholm, blev ett av våra två bokade rum uppgraderat till en svit av receptionisten som verkade vara imponerad av att jag, en ung finne, uttryckte hela finskspråkiga resesällskaps önskemål på tydlig stockholmska.

Tyvärre hade jag dock lite otur för jag valde fel nyckelkort, och då fick systemen och hennes vän det bättre rummet. Åtminstone var mina kunskaper henne till godo. Sist men absolut inte minst bör jag nämna att jag vann årets första pris i uppsatstävlingen i svenska språket för gymnasister i årskurs två, som anordnades av Svensklärarna i Finland i samarbete med Svenska folkskolans vänner. Denna seger är självklart ytterligare en belöning för all den möda och ansträngning jag lagt ner på språkstudier.

Framtid

När jag tittar framåt skönjer jag omedelbart att fortsatta studier står för dörren. Det är lyckligtvis relativt klart för mig vad jag ska studera: jag ska styra kosan mot universitet och börja studera spanska. Det är likväldigt med stor sannolikhet att spanskan inte blir det enda språket jag läser, eftersom mitt intresse för alla världens språk sannolikt inte dör ut. En av mina drömmar är nämligen att arbeta i Europaparlamentet som konferenstolk, och det ska jag eftersträva efter gymnasiet. Jag vill emellertid lämna dörren öppen för andra möjligheter, såsom forskarbanan inom språk- och översättningsvetenskap. Framtiden får därmed utvisa vad jag till slut har för levebröd.

Hur som helst, det största problemet jag måste lösa innan jag tar itu med universitetsstudier är var och vad jag vill söka in till. Jag står faktiskt i valet och kvalet: Eftersom jag hyser intresse för svenska språket har jag länge tänkt mig utbilda mig vid Uppsala universitet eller Stockholms universitet. I somras satte mina estnisklärare i språkkursen i Tartu däremot i gång en påverkanskampanj för att få mig överväga att studera där i stället. Det är ännu inte helt klart, men inom en nära framtid ska det helst bli det.

Under språkkursen befann jag mig framför monumentet av Kristjan Jaak Peterson, den estniska nationallitteraturens fader. Där vid statyn över honom höll vår finska guide en kort presentation av författaren, och då sade en trevlig finlandssvensk medstudenter att jag var lik Peterson. Ja, kanske uppfinner jag aldrig någon nationallitteratur eller skriftspråk som Peterson och min namne Mikael Agricola, men den gemensamma nämnaren är språkliga gåvor som förenat oss ända sedan min barndom när jag redan knackade på dörren till språkets värld. ■